

TAZ #2011

JURYVERSLAGEN

JONG THEATER

De jury Jong Theater had twee evenwaardige KBC Jong Theater Prijzen ter waarde van 7.500 euro uit te reiken. Vooraf een pluim voor de twee selectiedames Liv Laveyne en Sophie De Somere, die hun festivaldebuut maakten met een selectie die in onze ogen uitblonk in kwaliteit, diversiteit en kwantiteit. Dat stelde ons als jury meteen ook voor een grote uitdaging. Dienden we als jury bijvoorbeeld rekening te houden met het feit dat de selectie bestond zowel uit werk van jonge podiumkunstenaars die nog een opleiding volgen of net zijn afgestudeerd als uit werk van artiesten die al een traject hebben afgelegd en reeds deel uitmaken van het podiumkunstenlandschap? Uit onze beslissing valt mogelijk af te leiden dat we die tweedeling wel degelijk in gedachten hebben gehouden, maar dat is niet zo: we hebben gekeken naar wat ons bijbleef en wat de gekozen voorstellingen ons zeiden over het potentieel van hun makers.

In totaal kwamen 17 voorstellingen in aanmerking voor een prijs. Twee projecten die zich "In de rand" van Jong Theater bevonden, kwamen niet in aanmerking. *Graag had ik iets gemaakt met een wolf en een kasteel dat dan uit elkaar zou moeten vallen in de hoop dat het iets mooi en oprecht zou kunnen vertellen hebben*, kortweg "de kerk", van Ballet Dommage en *Post, Present, Future* van Ruth Cross. Uit de beide sprak voor ons een intrigerend als ontroerend verlangen waar je als mens en als kunstenaar voor wil staan. Het zou fijn zijn als gelijkaardige projecten die zich, anders dan wat gebruikelijk onder theater wordt verstaan, buiten tijd en ruimte ophouden, in de toekomst wel degelijk te laten meedingen voor een prijs.

Laat ons in het kort een overzicht geven van wat ons opviel. Vaak werden we bij het binnenkomen persoonlijk door spelers/makers begroet, het verlengde wellicht van het gegeven dat nogal wat artiesten in deze selectie vertrokken vanuit een groot persoonlijk engagement, hun eigen autobiografie of levenssituatie, hun eigen bevlogenheid. *FREEZE!* van Nick Steur is daarvan een uniek voorbeeld, maar ook het ingenieuze *De Tatiana Aarons Experience* van Tom Struyf; *De Vader, de Zoon en het Heilige Feest* waarin Sadettin Kirmiziyüz een reisverslag en het verhaal over de verhouding tot zijn vader tot een maatschappelijk inzichtelijke voorstelling weet om te vormen; of *De*

Leeuw van Vlaanderen/Een Tribute van Jonas Van Thielen, een ongegeneerde ode aan het spelen, en wellicht de absolute publiekslieveling in deze selectie. Van een aantal studenten of net-afgestudeerden zagen we voorstellingen die veel belofte inhielden, maar op spelmatig, vormelijk of dramaturgisch vlak nog niet altijd even uitgebalanceerd waren, zoals *Mur* van Lisa Verbelen, *Manita* van Nicolas Lestaeghe en *Mooi, he?... Alles* van Michael Vandewalle. Ook twee encenseringen van repertoire vallen hieronder: in *Kleine Teun* vielen ons drie spelers op die we graag willen blijven volgen, nl. Joke Emmers, Phedra Vandenberghe en Reindert Vermeire, van *Medea* onthouden we het gedreven regietalent van Ilmer Rozendaal. Maar laat ons de spanning niet te lang rekken en overgaan tot de bekendmaking van de laureaten.

Onze eerste laureaat werd unaniem gekozen. Voor de wonderlijke wijze waarop hij een persoonlijke passie en fascinatie deelt met een publiek, of beter gezegd: twee publieken. Voor zijn durf om zich, als een waar performer, radicaal op te houden in het hier en nu. Voor de risico's die hij neemt en de inherente tragiek daarvan. Voor de manier waarop hij omsprong met zijn locatie op de zeedijk. Voor de verrassende en vernieuwende brug die hij slaat tussen

beeldhouwkunst en land art en het performatieve. Voor de poëtische dialoog die hij op gang brengt tussen het hogergenoemde hier en nu en een oermaterie, namelijk: stenen. De eerste KBC Jong Theater Prijs gaat naar “de man die met stenen bouwt”, maar waarvan wij geloven dat hij nog veel meer in zijn mars heeft. We kijken heel erg uit naar zijn verdere parcours nu hij zonet als theatraal performer is afgestudeerd aan de Toneelacademie Maastricht. Onze eerste laureaat is Nick Steur met de voorstelling *FREEZE!*

Over de tweede laureaat hebben we lang gedebatteerd. Het was dan ook net geen unanieme keuze. Een zeer stevige kandidaat was *Kein Applaus für Scheisse* van Florentina Holzinger en Vincent Riebeek. Sommige juryleden waren heel erg onder de indruk van de bizarre balans in deze voorstelling tussen het behagen enerzijds en het provoceren anderzijds. Het onverenigbare verenigd. Andere werden geprikkeld door de vragen die dit Oostenrijks-Nederlandse duo oproept over de plek van de kunstenaar in de hedendaagse samenleving – met op de achtergrond meer specifiek de verontrustende discussies over kunst en cultuur in Nederland. Voor weer andere juryleden bleef *Kein Applaus für Scheisse* echter wat aan de oppervlakte.

Uiteindelijk kozen we voor een ander laureaat. Voor haar krachtige uitstraling en podiumaanwezigheid. Voor de moedige stap die ze als danseres/performer - met ervaring in het werk van anderen - heeft gezet om haar ideeën over begeerte en verlangen als uitgangspunt te nemen voor een eerste eigen creatie. Voor de even intelligente en uitdagende manier waarop ze die gedachten heeft neergeschreven en vormgegeven in een heel eigen mix van comedy, dans, theater en filosofie. Voor het onvergetelijke beeld dat een penetratie een omhelzing is. Voor de parallel tussen het maken van mayonaise en seks. Onze tweede laureaat komt uit Frankrijk en resideert onder meer in werkplaats L'L in Brussel. De tweede KBC Jong Theater Prijs gaat naar Aude Lachaise met de voorstelling *Marlon*.

De jury Jong Theater bestond dit jaar uit Patrick Allegaert (artistiek leider Museum Dr. Guislain Gent en voorzitter Beoordelingscommissie Theater van de Vlaamse Gemeenschap), Katleen Van Langendonck (programmator Kaaithater Brussel), Kees Lesuis (artistiek leider Oerolfestival Terschelling) / Hans Man in 't Veld (artistiek coördinator Atelier Oerol Terschelling), Lizzy Timmers (theatermaker/performer) onder voorzitterschap van Peter Anthonissen (dramaturg FABULEUS Leuven en Theater Artemis 's-Hertogenbosch).

JONG MUZIEK

De Jury van het Concours Jong Muziek, bestaande uit Pascale Michiels, Tom Wolf en ikzelf, heeft in de voorbije tien dagen 9 groepen de revue zien passeren en die twee keren per dag in een verschillende setting bekeken. Groepen, solisten, in allerlei genres, kleuren en gedaanten. Pieter Jan Vervondel, programmator, heeft hier eens te meer een selectie neergezet die ons uitermate wist te bekoren.

En het cliché gebiedt ons te zeggen dat gezien het hoge niveau, de keuze bijgevolg toch wel weer eens hartverscheurend zwaar was. Maar zo hebben we het graag, het geeft kleur aan het bestaan van het gemiddelde jurylid en anders zouden we hier toch maar wat in ons ongeluk lopen te lopen.

Vooraf toch een paar bedenkingen. Het eindresultaat van deze, zoals van elke wedstrijd kan niet meer zijn dan een vorm van appreciatie voor een momentopname van waar iemand in zijn evolutie staat. Niet meer dan dat. Ook niet minder, natuurlijk.

Maar om maar iemand te noemen : Jacques Brel nam ooit deel aan een wedstrijd in Knokke, hier een paar dorpen verder, en hij was de 22ste. Op 22. De jury raadde hem aan om met iets anders zijn dagen te slijten. En van de winnaar van toen werd verder niets meer vernomen. Ik hoop dat de winnaar van vandaag zich dus niet bekocht voelt na dit verhaal.

We hebben gezocht naar persoonlijkheid, in combinatie met techniciteit, muzikaliteit. We hebben gezocht naar oorspronkelijkheid. We hebben gezocht naar poëzie. We hebben gezocht naar wie buiten de lijntjes durft te kleuren. We hebben gezocht naar wie zijn voorbeelden durft om te zetten in een eigen verhaal. Dat hebben we allemaal gekregen en nog veel maar dan dat. Ik neem u even mee. Reena Riot beet de spits af en haar naam is om

te beginnen een juist pseudoniem. Riot. Wat een stem, wat een presence en hoe ze die Telecaster teistert is mooi om zien en horen. Humor, ontroering, woede, een rijk palet aan emoties maakten haar tot het krachtige startpunt van wat een boeiende tiendaagse zou worden. Daarna kregen we prachtige poëtische beelden bij Winther, mooi vertaald in organisch muzikaal samenspel van een groep die er staat als geheel. De meisjes van Say Say dan: prachtige teksten, mooi muzikaal verpakt met gitaar, piano en diverse electronica, in een relaxte podiumpresence en wondermooie samenzang. Meer van dat! Senne Guns dan, staat voor het betere popwerk, timmert al een tijd aan de weg en laat in zijn nummers horen dat hij meer dan behoorlijk met tekst overweg kan, bovendien met zijn warm stemgeluid zijn eigen songmateriaal prima vertolkt, geruggesteund door een groep die staat als een huis. Maarten Lingier noemen we graag een van de grootste beloften die dit festival op bezoek heeft gekregen. Hij is een uiterst begenadigd pianist, die thuis is in jazz en klassiek. Zowel in eigen werk als in de interpretatie van bestaand materiaal verbaast hij door de combinatie van technische virtuositeit en persoonlijkheid. Met groep erbij wordt dit nog rijker, omdat hij zich omringd heeft met muzikanten die uit hetzelfde hout gesneden zijn als hij. Om in 't oog te houden, Jef Neve.

The Tale of Pebbles and the Riverman was eens te meer een schot in de roos. Vertrekkend vanuit poëzie van verschillende dichters, worden prachtige songs in elkaar geweven, die Brit Van Hoof op een heel indringende manier met een prachtige stem interpreteert op het onwaarschijnlijk straf gitaarspel van Pieter Thys.

En dan hadden we Eefje De Visser nog niet gezien. Of gehoord. Parels van liedjes die ze tekstueel gezien associatief opbouwt, verrassende wendingen laat nemen, terwijl ze de sterren van de hemel zingt in melodelijnen die het risico niet uit de weg gaan. Na haar set in duo vroegen we ons af wat daar 's avonds met een band aan kon worden toegevoegd. Wel, weer waren we in de wolken want deze groep stelt zich compleet ten dienste van het materiaal: van de songs en de stem en presenteert in alle soberheid een wondermooie muzikale ondersteuning. Daar horen we nog van.

My Eyes, het project van Laura Tèm, wist ons te boeien door de stem van Laura die ondanks haar jeugdige leeftijd al een behoorlijke dosis soul in huis heeft. Daarnaast een groep die zijn taak als functioneel begeleider prima vervulde. De strijkers tot slot wisten het geheel sfeervol aan te vullen.

Dus begonnen we ons af te vragen: waar eindigt dit?

Wel, bij de laatste groep die heeft moeten afzeggen. Bucket Boyz werd ter elfder ure vervangen door Statue uit het verre Limburg. Vijf elektrische gitaren, bas en drums, puur instrumentaal, loeihard en wonderschoon. Met tal van verwijzingen naar symfonische rock, naar noise, naar rock tout court, maar ook naar repetitieve muziek, hier en daar zelfs een Ry Cooder achtige slide en een vleugje TC Matic. Power, een echt wall of sound waarbinnen elke muzikant strak en gedisciplineerd zijn ding deed. Samenspel op hoog niveau, wederzijdse dialoog, losbarstende herrie of uitdeinende verstillings, met als einde de gitaren die gonzend worden achtergelaten terwijl de muzikanten de scène verlaten. Ronduit indrukwekkend.

Aan ons dus om te kiezen.

Vanuit de vaststelling dat radiozenders de muzikale smaak van luisteraars afstompen via de bedrieglijke term publieksvriendelijk, wat niet meer is dan een paternalistisch marketingmodel, waardoor een belangrijk deel van het muzikaal landschap onder de mat geveegd wordt (vroeger was mainstream een scheldwoord, nu is het blijkbaar een label geworden) en vanuit de vaststelling dat artiesten zich zelfs op die formats gaan richten, willen we een tegensignaal geven. De groep die ons het meest van onze sokken heeft geblazen door zijn lef en zijn jeugdige branie wars van wat dan ook, wint dit productiebudget van 7500 €. Dus: een standbeeld voor STATUE.

Wim De Wulf
Pascale Michiels
Tom Wolf

SLOTTEKST#2011

Het TAZ #2011-motto laat zich niet onbetuigd!

Het *strange effect* nestelde zich met hart en ziel in artiesten, medewerkers en publiek.

Dromen zijn geen bedrog. Josse De Pauw liet ze de afgelopen maanden de vrije loop, TAZ maakte ze werkelijk en gaf ze vorm in een tiendaags festival met een uiterst gevarieerd programma. Van repertoire, danstheater, monoloog tot muziektheater, hoorspel en locatietheater. Van knutselworkshops, installaties, voorleeskwartiertjes tot circuskunsten voor kinderen in het Familiepark. Van bigband, noise, klassiek, jazz en blues tot filmmuziek. Van lezingen en debatten tot schrijversconcerten en boekbesprekingen, van een Bal Moderne tot films.

“Laat Theater aan Zee zijn wat mijn dochter met mij deed in het Prater. Omdat we verschillend zijn, maar verwant. Zowel op het podium als in de zaal. Theater is geen elitair gezever en ook geen linkse hobby. Het is gewoon één van de vele vormen waarin mensen zich uitdrukken. Soms word je geraakt, soms zegt het je niks.” (Josse De Pauw in TAZ-brochure)

De vijftiende editie van TAZ droeg kwantiteit en kwaliteit hoog in het vaandel, en vertaalde de enorme diversiteit binnen het podiumkunstenveld naar het programma. Een diversiteit die zich ook liet vertalen in de gesprekken voor en na, in de keuzes van het publiek, in de gemoedelijke sfeer die TAZ al jaren koestert. Getuige een bezoeker: *“Ik heb er maar drie woorden voor ... het was slecht”,* om meteen lik op stuk te krijgen met *“het was fantastisch”*. Eén woord en een wereld van verschil?

Josse: *“Je moet als toeschouwer toelaten dat andere mensen van andere dingen houden dan jij. Dat beseffen kan best nuttig zijn voor een samenleving. Het zou maar saai zijn als iedereen hetzelfde goed zou vinden.”*

Er werd samen met het publiek een kerk gebouwd in de Langestraat, 321 mensen schreven een brief naar zichzelf, in het Leopoldpark werd de schatkist meer dan 500 keer gevonden, er werden natuurstenen gestapeld, acteurs werden ober, er was ontbijt 'op' een hoorspel, een kloek visserspaard speelde de rol van z'n leven, er werd geklaagd, bejubeld en gediscussieerd ... TAZ was opnieuw zoveel meer dan een kunstenfestival, TAZ was een beleving!

De tien dagen zitten erop, maar TAZ zindert nog eventjes na, zij het in Brussel. Vanaf woensdag 10 augustus wordt het filmprogramma van TAZ *Hombres Complicados* er - mits enkele kleine wijzigingen - vertoond in Cinematek, de films worden net als op TAZ ingeleid door de regisseur.

De voorbije edities liet TAZ stevast ergens een spoor, een

restant, een stempel na. Getuige de fototentoonstelling over migratie onder de brug van de Graaf de Smet de Naeyerlaan, het wandelboekje Leopold II in O. van Lucas Catherine, de *Visscherskoppen* van fotograaf Stephan Vanfleteren in de Vismijn. En nu neemt de - ondertussen gerenommeerde - foto *Hombres Complicados* de fakkel over, in Brasserie Du Parc in Oostende en Café Le Coq in Brussel.

Ook in het najaar kan je nog genieten van TAZ. Ultima Vez/Wim Vandekeybus brengen op 4 en 5 november hun nieuwe dansproductie *Oedipus/Bêt Noir* naar het Kursaal. Jan Decorte tekende voor de tekst, Wim Vandekeybus danst samen met negen andere dansers en er wordt live gemusiceerd door o.a. Roland Van Campenhout. Vandekeybus stond ook op Josse De Pauws droomlijstje. Maar door technische omstandigheden en het niet beschikbaar zijn van het Kursaal kon *Oedipus/Bêt Noir* deze zomer niet opgenomen worden in het festivalprogramma. Nu slaan Het Kursaal Oostende, de Dienst Cultuur, Agence Dermul en TAZ de handen in elkaar, samen nodigden ze Ultima Vez/Wim Vandekeybus uit om op 4 en 5 november *Oedipus/Bêt Noir* te presenteren in het Kursaal.

Tot slot is er nog de Zeechroniqueur Maud Vanhauwaert. Zij schreef in opdracht van TAZ en het Schrijverspodium een tekst die volgend jaar in première zal gaan op TAZ.

Maud Vanhauwaert: *“Ik heb de eer om zeechroniqueur van Theater Aan Zee te zijn. Dat betekent dat ik een tekst zal schrijven die volgend jaar wordt opgevoerd. De tekst kan nog alle kanten opgaan, maar dit staat vast: ik wil dat de voorstelling als een bekentenis klinkt. Dat je elke zin kan inleiden met: ik moet iets bekennen. Ik wil een bijrol voor de dikke stuurse jongen die op de dijk marionetten struisvogels verkocht. De struisvogels waren heel elegant.”*

Maud Vanhauwaert is dichteres en podiumkunstenaar. Haar poëziedebuut verscheen in januari 2011 bij Querido.

TAZ in cijfers

Met een aantal extra voorstellingen en last minute 'fait divers' komen we op een totaal van 343 voorstellingen waarvan 274 betalend en 69 gratis. In totaal stonden 134 verschillende producties op het programma, op 32 unieke locaties in het centrum en de haven van Oostende.

TAZ maakt dit jaar weer een sprong vooruit. Maar liefst 36.401 betalende bezoekers mocht TAZ ontvangen. Om tot een vergelijking met vorig jaar te komen dienen we het aantal tickets voor de tentconcerten niet mee te rekenen, gezien deze vorige jaren gratis waren. Het aantal verkochte tickets, exclusief de tentconcerten (7.098) is dit jaar opgelopen tot 29.303 tickets, een stijging van maar liefst 4.303 tickets of 17,2% tegenover vorig jaar. Nog een opvallend cijfer is de bezettingsgraad voor het Jong Theater. Zo goed als alle Jong Theater voorstellingen waren uitverkocht (94% bezetting). De andere festivalonderdelen schommelen tussen de 70 en 85% bezetting. Enkel de nieuwe onderdelen, het filmluik en de twee nieuwe literatuurformats Auteurs in O. en de Schrijvers in Concert scoren lager dan 70%, maar bereikten toch een ruim publiek.